Rodica Baciu

Programare în limbaj de asamblare

Bibliografie

1. **BACIU, R.,** *Programarea în limbaje de asamblare – note de curs, probleme rezolvate, probleme propuse*, Ediţia a-IV-a, Editura Techno Media, Sibiu, 2010 (I.S.B.N. 978-606-8030-82-1) (242 pagini). (**Un curs tiparit/grupa**)

2. Athanasiu, I., Pănoiu, A., *Microprocesoarele 8086/ 80286/ 80386*, Editura Teora, Bucureşti, 1992

1. Muscă, Ghe., *Programare în limbaj de asamblare*, Editura Teora, Bucureşti, 1998

2. Lungu, Vasile, *Procesoare INTEL, Programare în limbaj de asamblare*, Editura Teora, 2000

3. Căprariu, V., Enyedi, A., Muntean, M., *Sistemul de operare DOS - Ghidul programatorului*, Editura Microinformatica, Cluj, 1992

4. Manual de utilizare Felix PC

5. Borland C++ vers.4.0, Manuale de firmă

Informatii utile

- Nota finala = 35%**NL**+65%**NE**
- **NL**=prezenta activa la laborator+nota test scris la mijlocul semestrului+colocviu practice la sfarsitul semestrului
- **NE** examen scris “face to face”

sau

examen on-line (despre care vom mai discuta)

Informatii utile-continuare

- Prezenta curs: minim 50% din total
- Prezenta laborator: minim 12 laboratoare

Structura cursului

Microprocesorul 8086

LIMBAJ

- *Setul de instrucţiuni 8086*
- *Directive şi operatori*
- *Macroinstrucţiuni*

Utilizarea procedurilor în limbaj de asamblare

- *Transmiterea parametrilor către proceduri*
- *Întoarcerea datelor de către proceduri*
- *Variabilele locale ale procedurilor*
- *Proceduri recursive şi funcţii recursive*

Aplicaţii mixte ASM-C

Microprocesorul 8086

- Registrele microprocesorului 8086
- Memoria (conceptul de segmentare a memoriei)
- Formarea adresei fizice
- Stiva
- Moduri de adresare
- Tipuri de date utilizate în limbaj de asamblare

Capitolul 1
Microprocesorul 8086

Resursele instrucțiunilor

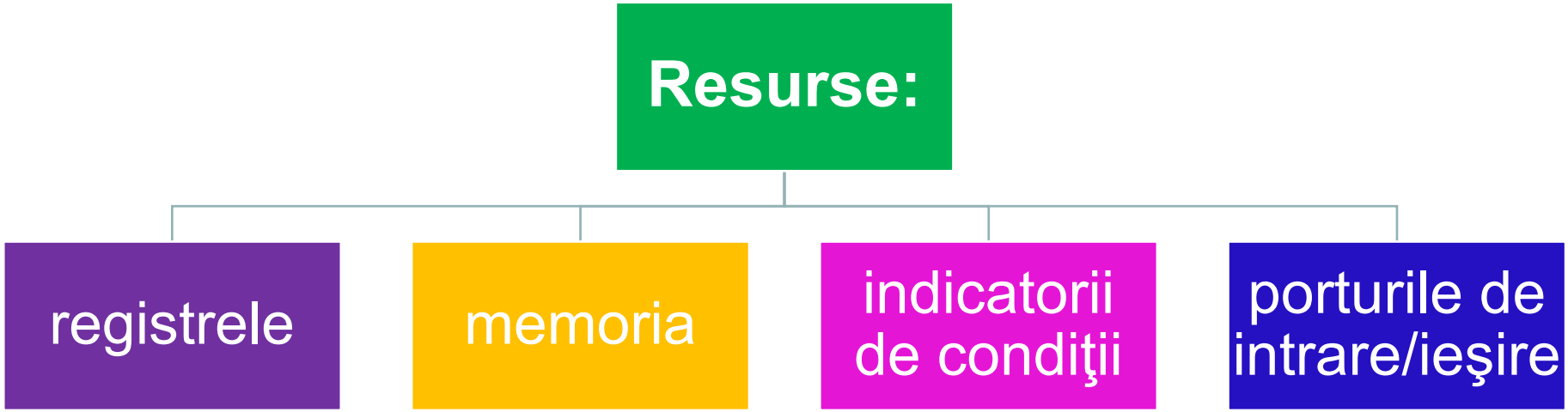

Registrele microprocesorului 8086

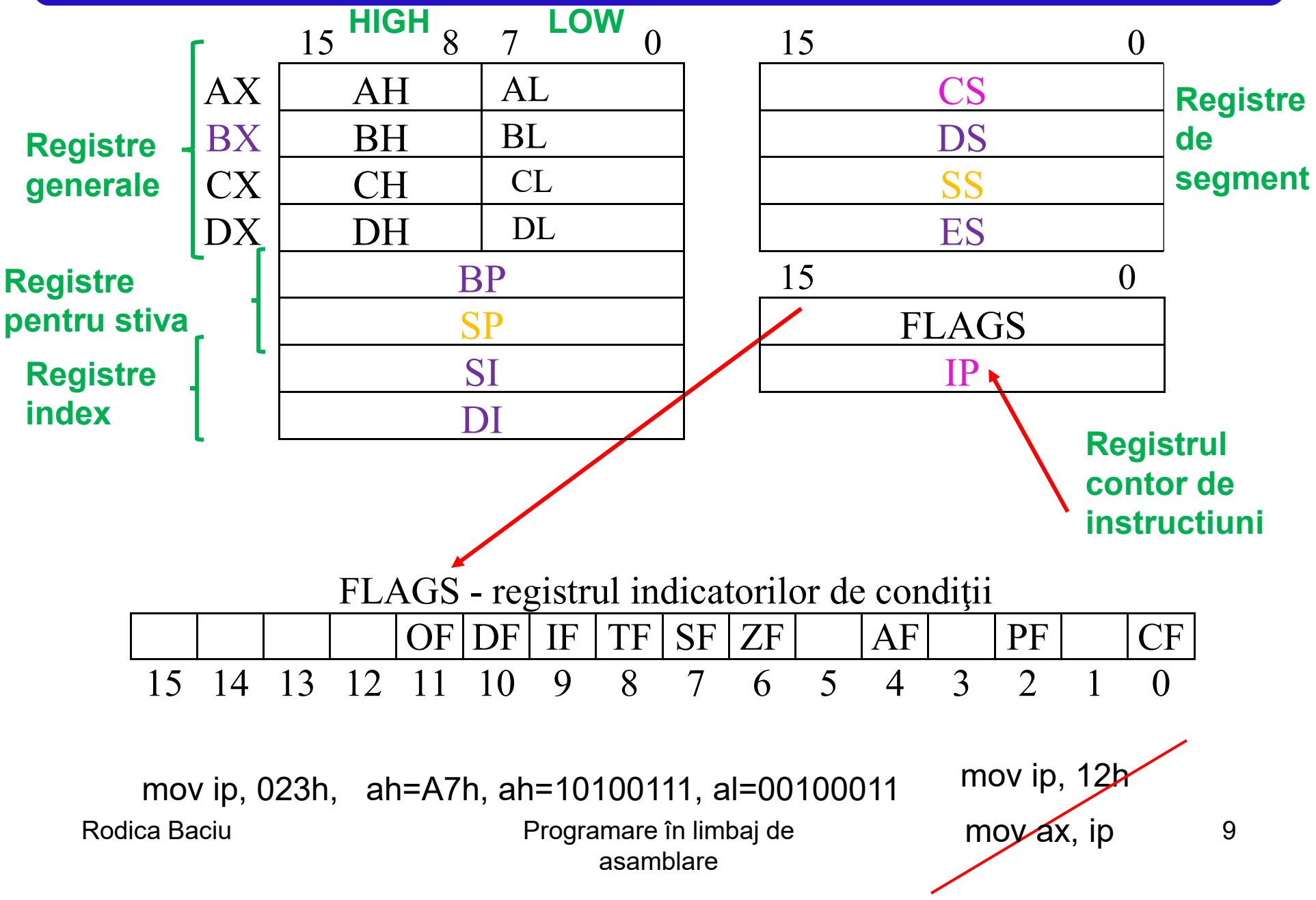

mov ip, 023h, ah=A7h, ah=10100111, al=00100011

mov ip, 12h

mov ax, ip

Structura spațiului de memorie alocată unui program executabil

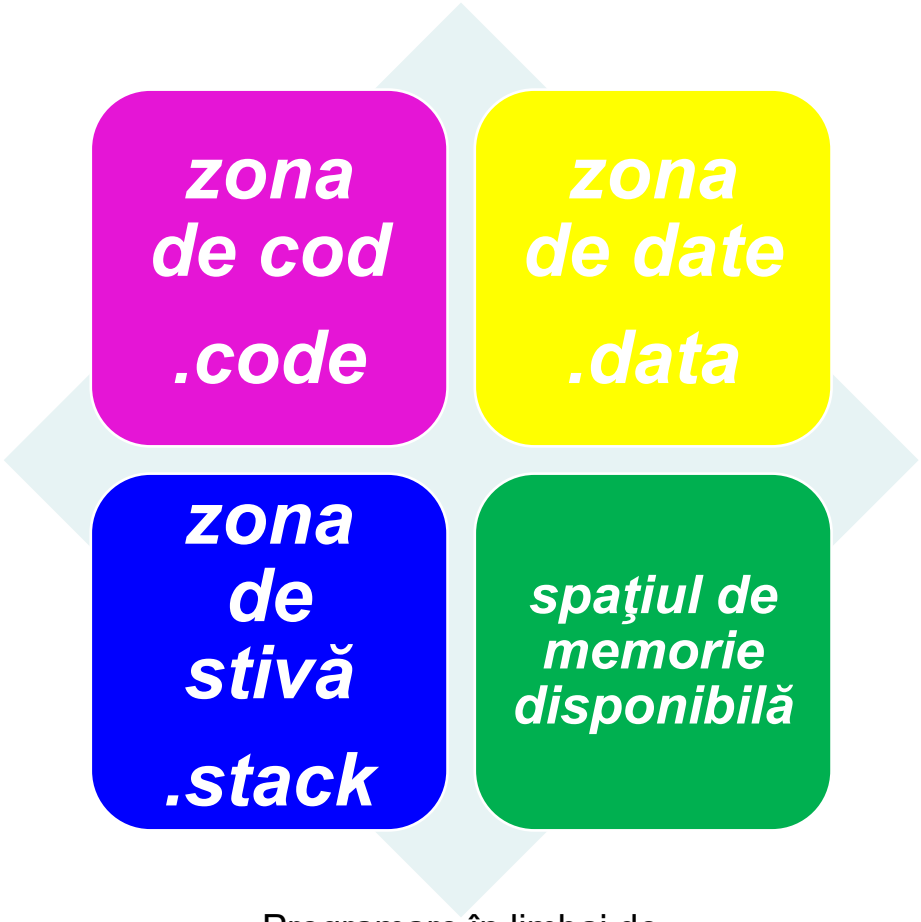

Convenţia INTEL: octetul mai semnificativ se află memorat la locaţia de memorie cu adresa cea mai mare:

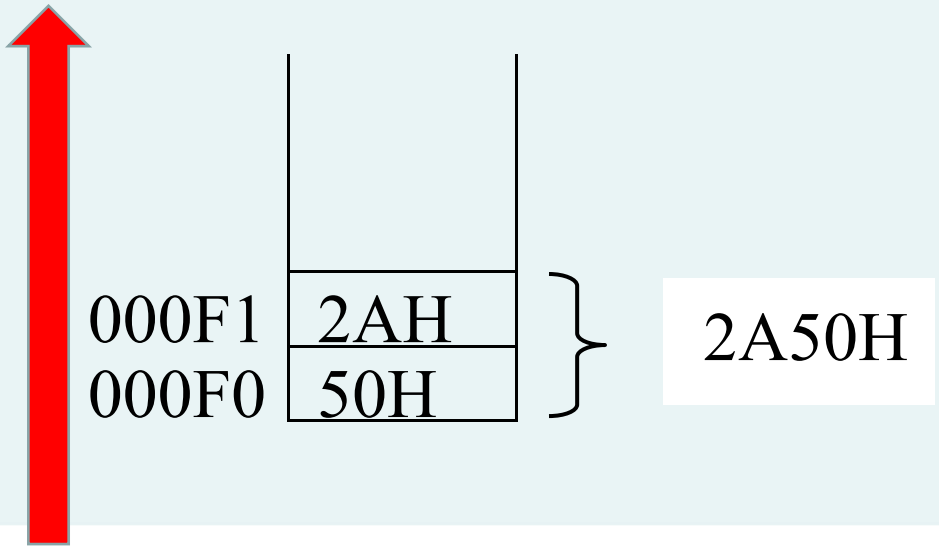


```
.data
VAR1 DW 2A50H, 1h
VAR2 DB 50H, 2AH
```

```
mov ax, var1
mov al, var2
mov al, var2+1
```

Memoria (conceptul de segmentare a memoriei)

A0 - A19

2^{20} -1= 0FFFFFH

0H

MEMORIA

Capacitatea maxima a memoriei ce poate fi gestionată de 8086: $2^{20} = 2^{10} \times 2^{10}$
$\approx 10^3 \times 10^3 = 10^6 = 1$Mo

Memoria (conceptul de segmentare a memoriei)

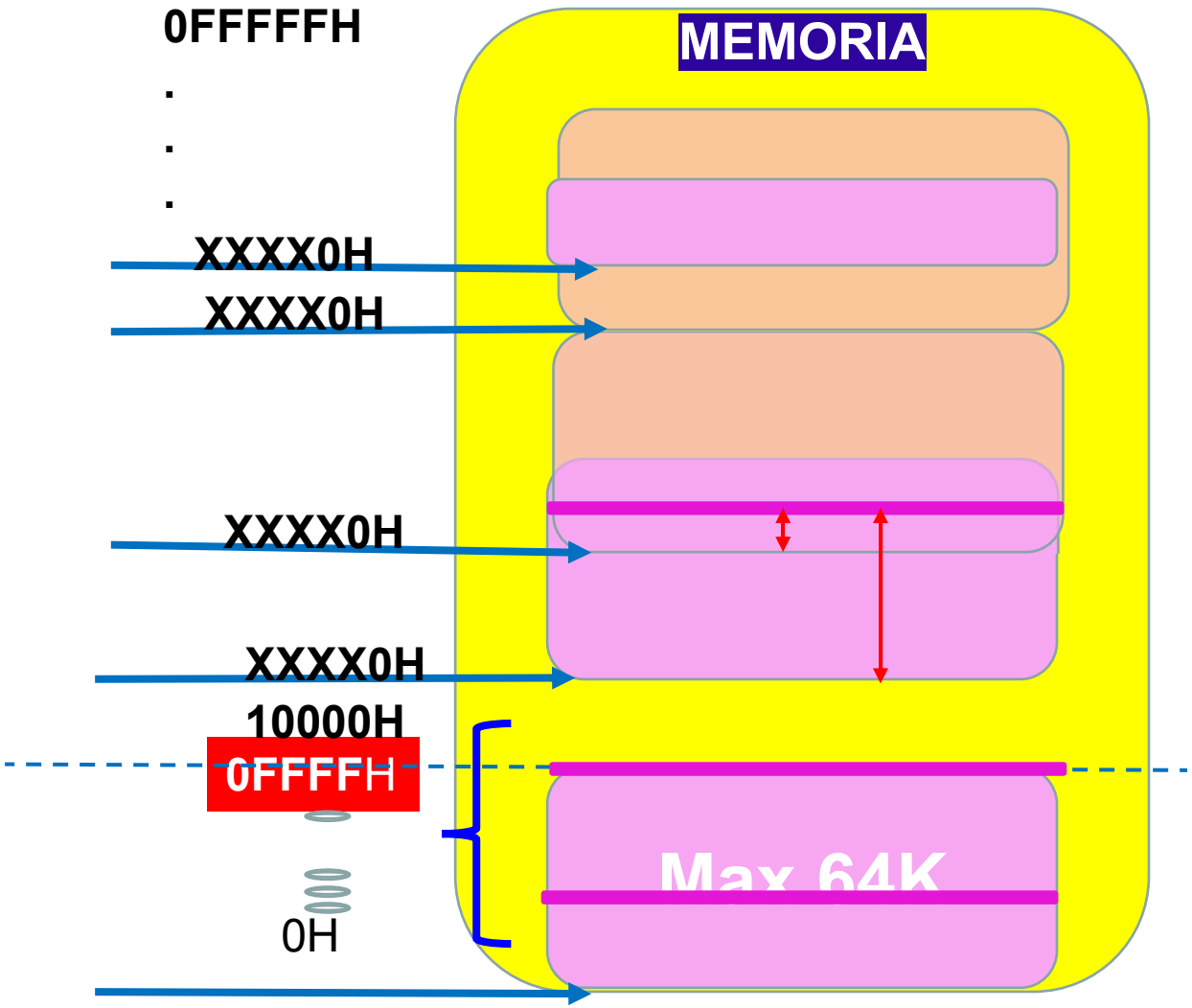

Segmentele unui program executabil

Locul in memoria principala pentru fiecare segment: SO

Cum scrie programatorul adresele datelor cu care lucreaza: AS nu o scrie, AE o scrie pentru date

Care sunt registrele utilizate pentru formarea adresei fiecărui segment: CS, SS, DS, ES

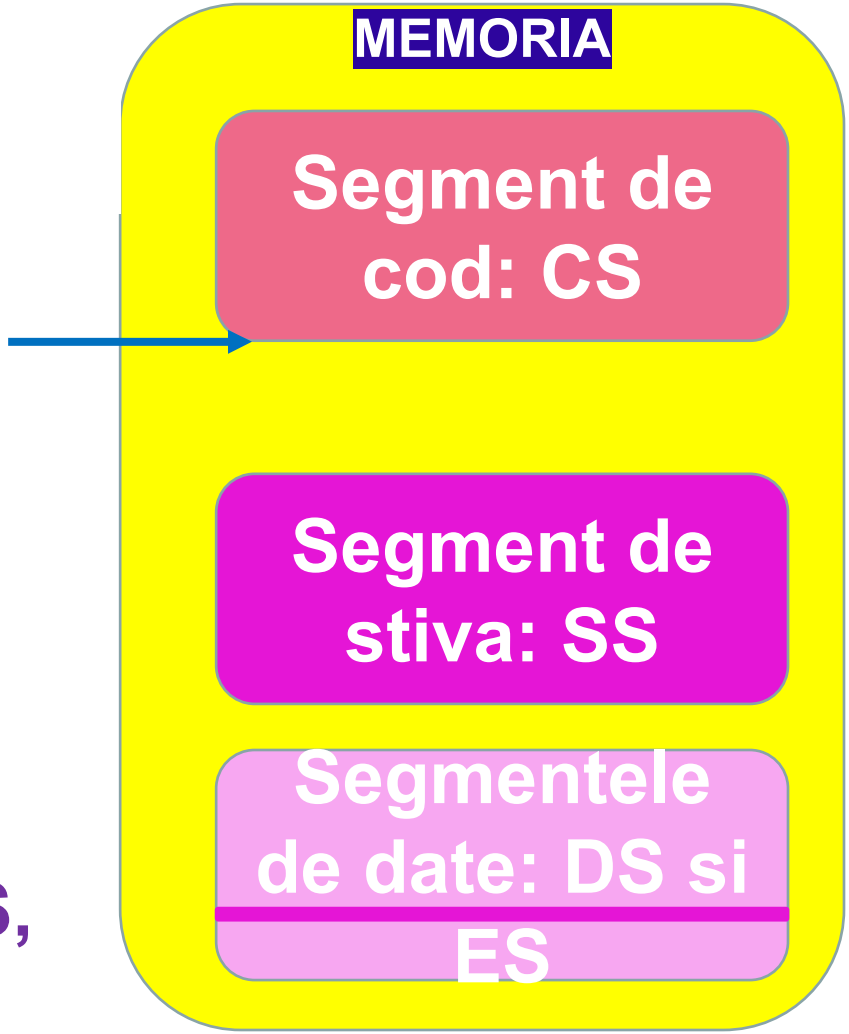

Formarea adresei fizice a unei locatii de memorie

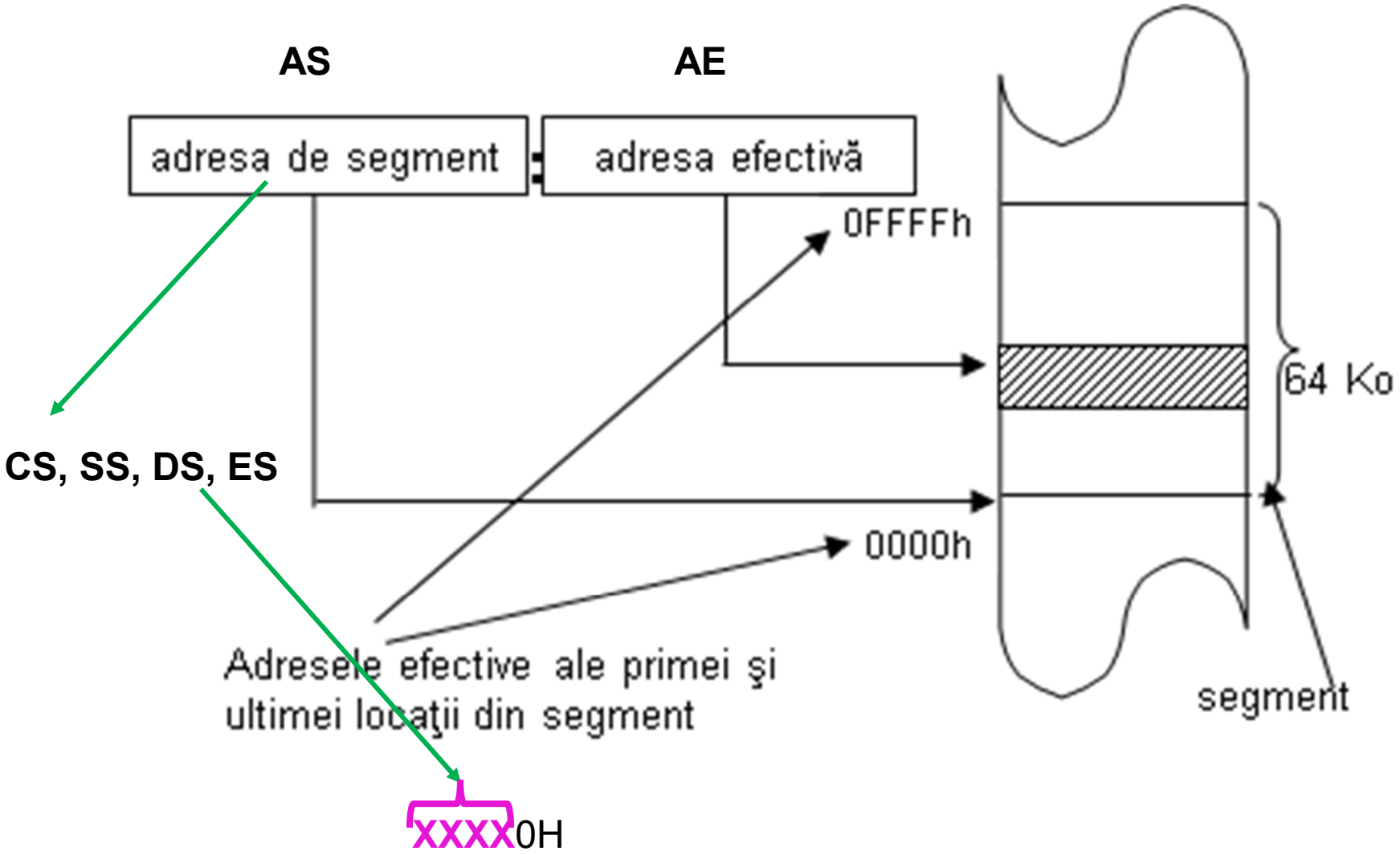

Formarea adresei fizice a unei locatii de memorie

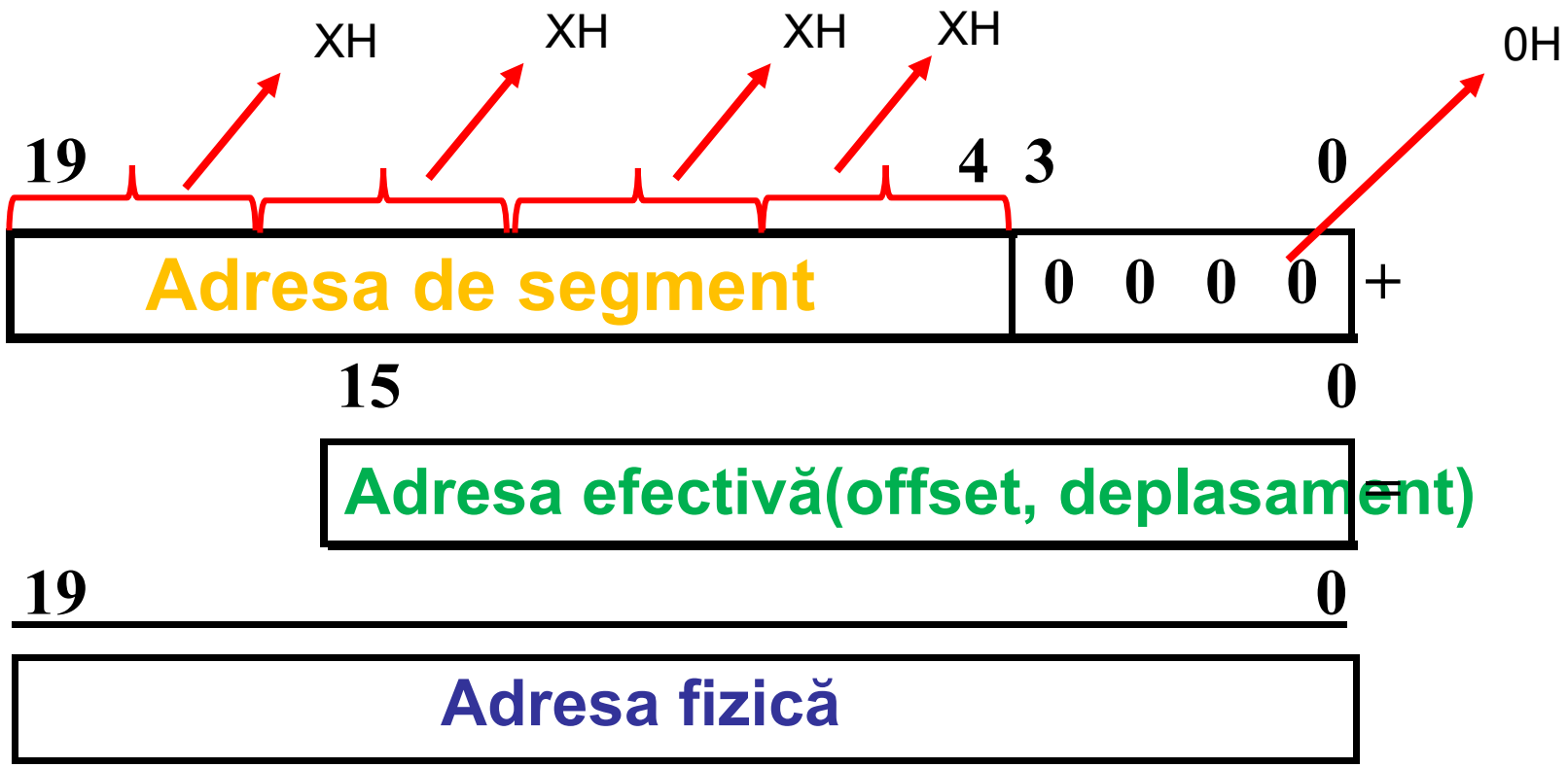

Formarea adresei fizice a unei locatii de memorie. Exemplu

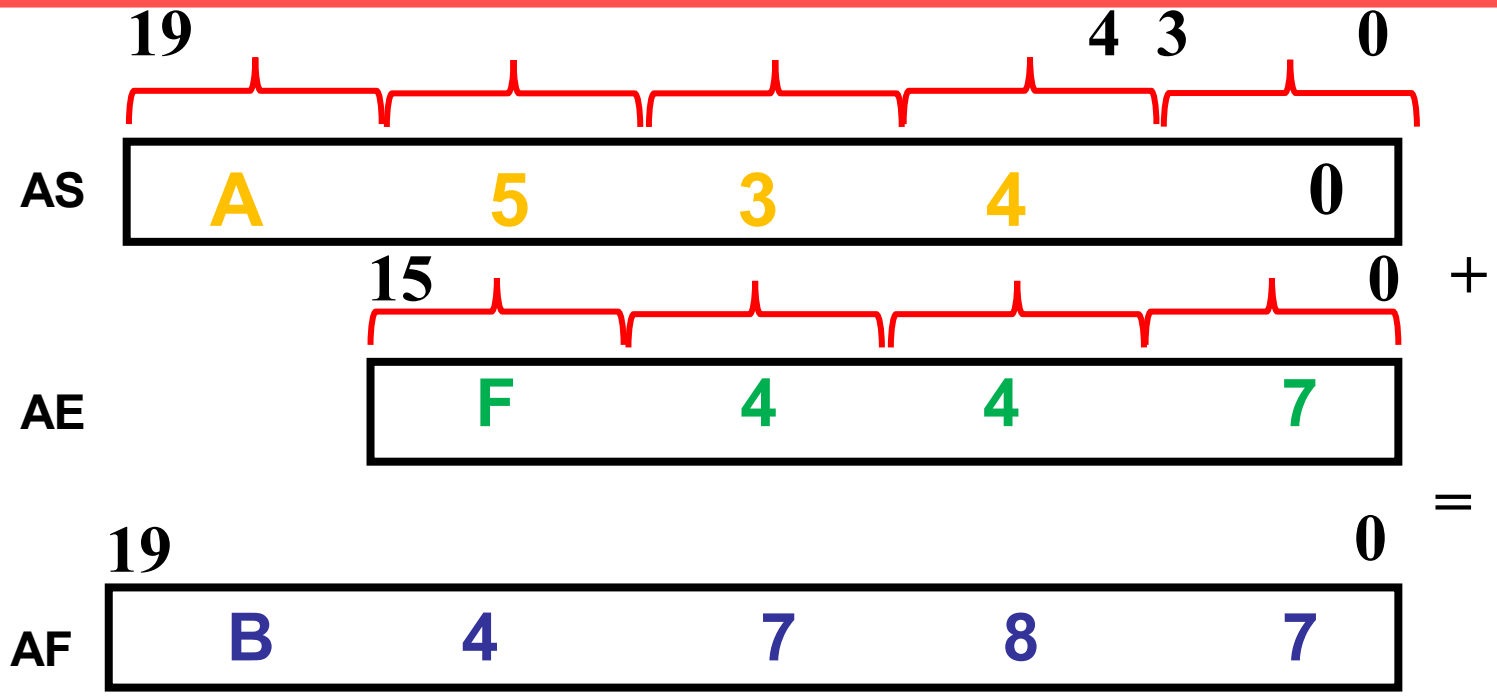

Adresa de segment este 0A534h. **Adresa efectivă** este 0F447h.
Adresa fizică se obţine:

```
  0A5340h+
   0F447h
  0B4787h
```


- **IP pt. segmental de cod**
- **SP pt. segmental de stivă**
- **BX, BP, SI, DI pt. segmentele de date**

Specificarea unei adrese fizice a unei locatii de memorie

adresă de segment : adresa efectiva(offset)

18A3 : 5B27

sau

registru segment : adresa efectiva(offset)

DS : 5B27

Exemple:

```
mov DX, DS:[BX]
mov DX, [BX]
mov DX, SS:[BX]
mov DX, [BP]
mov DX, SS:[BP]
mov DX, DS:[BP]
```

Specificarea unei adrese fizice a unei locatii de memorie

adresă de segment : adresa efectiva(offset)

18A3 : 5B27 = 18A30+
5B27
1E557

18A2 : 5B37 = 18A20+
5B37
1E557

18A0 : 5B57 = 18A00+
5B57
1E557

Adrese normalizate

adresă de segment : adresa efectiva(offset)

0.....F

18A3 : 0B = 18A30+

B

18A3B

SUNT UNICE!!!!!!!!!!!!!!!!!!

Salvarea în memorie a unei adrese (pointer) respectă *convenţia Intel*:

18A3 : 5B27 se salveaza la adresa 1C23H

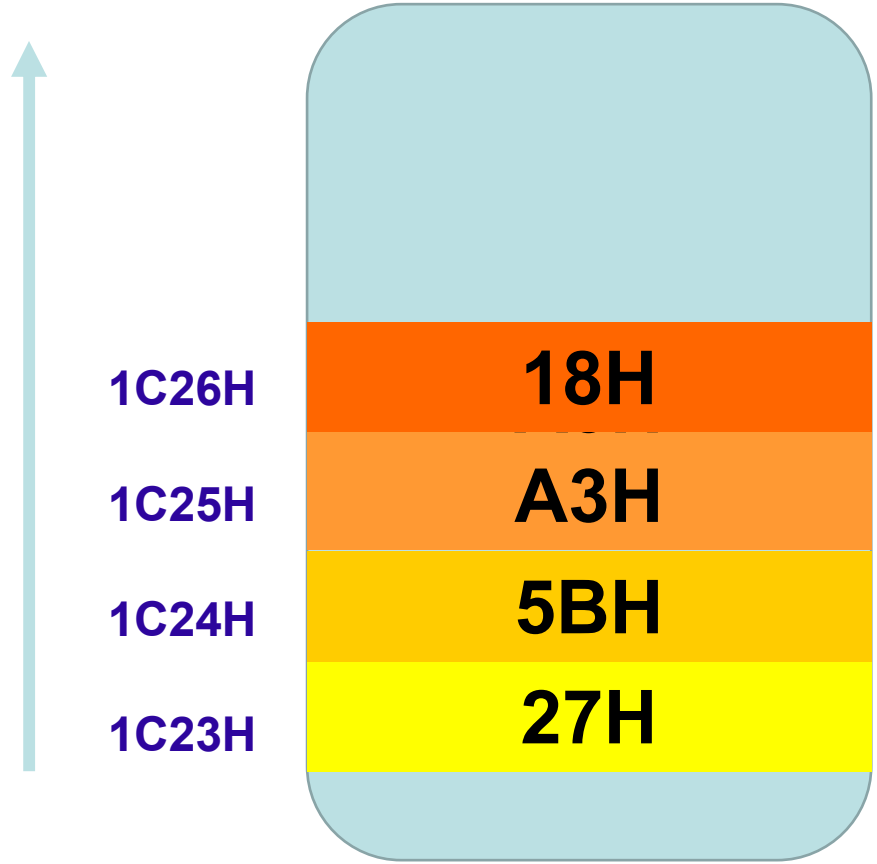

COD RELOCABIL DINAMIC

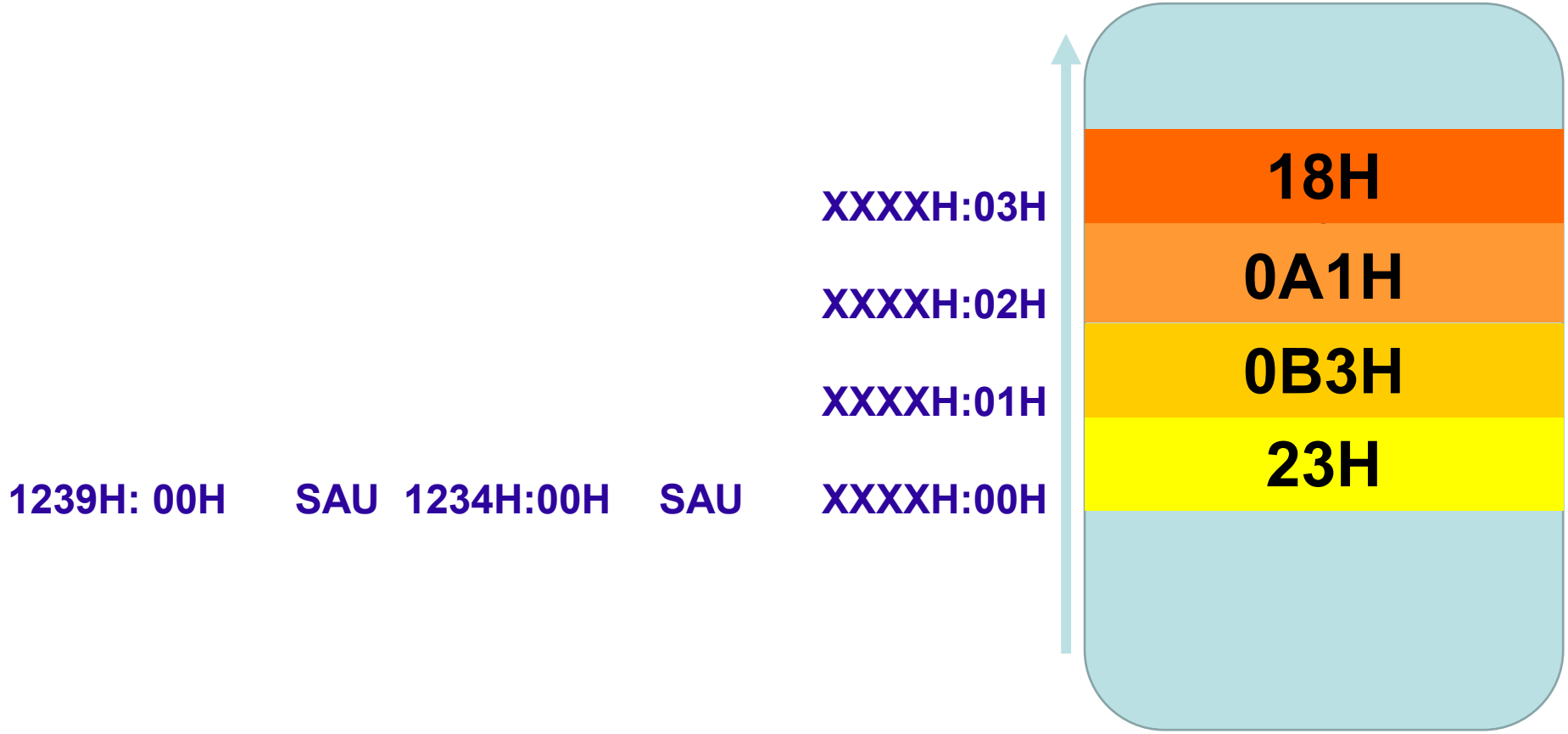

ADRESAREA DIFERITELOR ZONE ALE UNUI PROGRAM EXECUTABIL

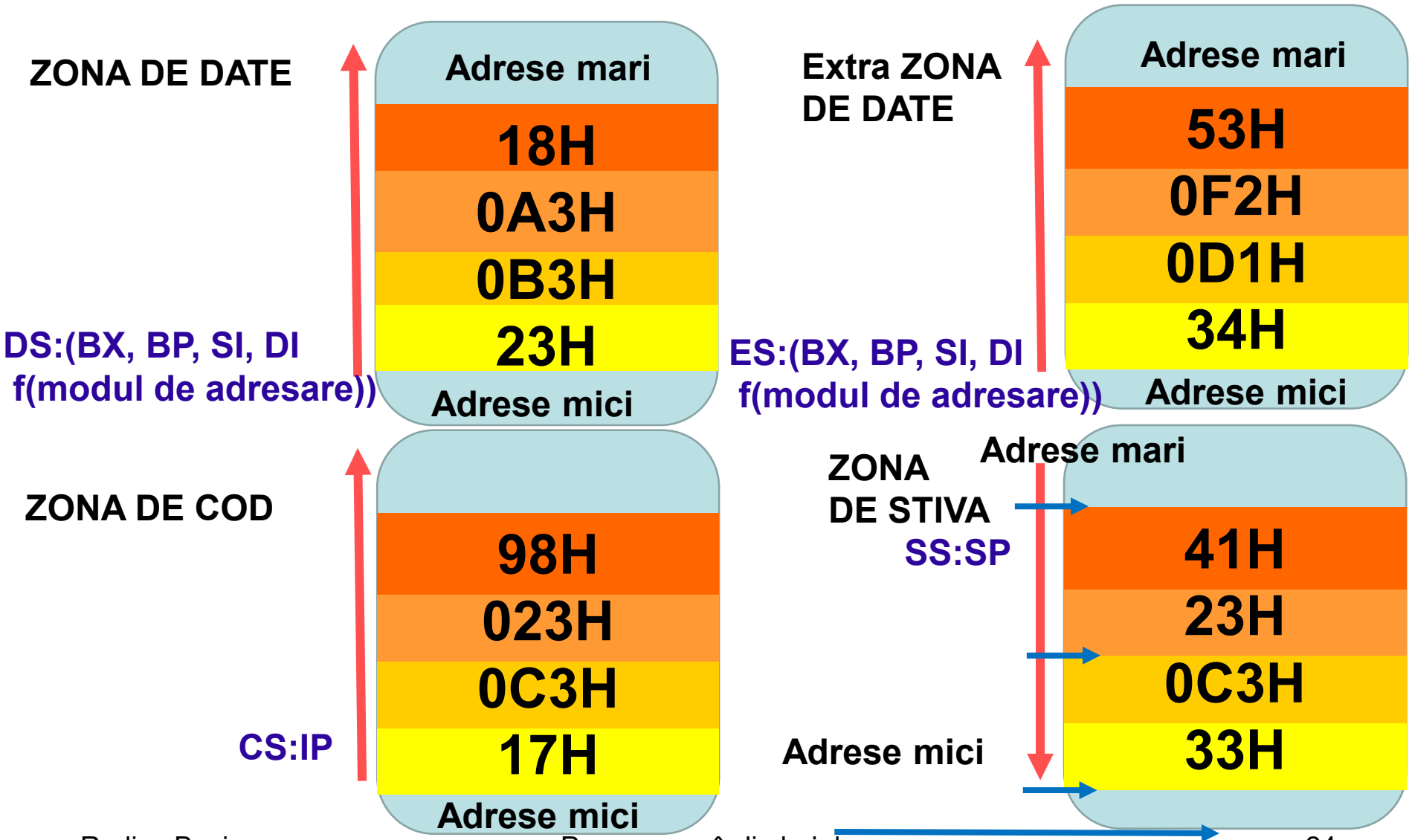

STIVA

- **LIFO**
- **Dimensiunea**
  - Max: 64ko
  - Conform cu DIRECTIVA .STACK
    - Directiva: .stack dim,

      .stack 100
    - Implicit: 512 octeti

      .stack
    - Min: nu folosim directiva .stack

ADRESAREA STIVEI

.STACK 15

INITIAL:
SS ← SISTEMUL DE OPERARE
SP ← 0FH

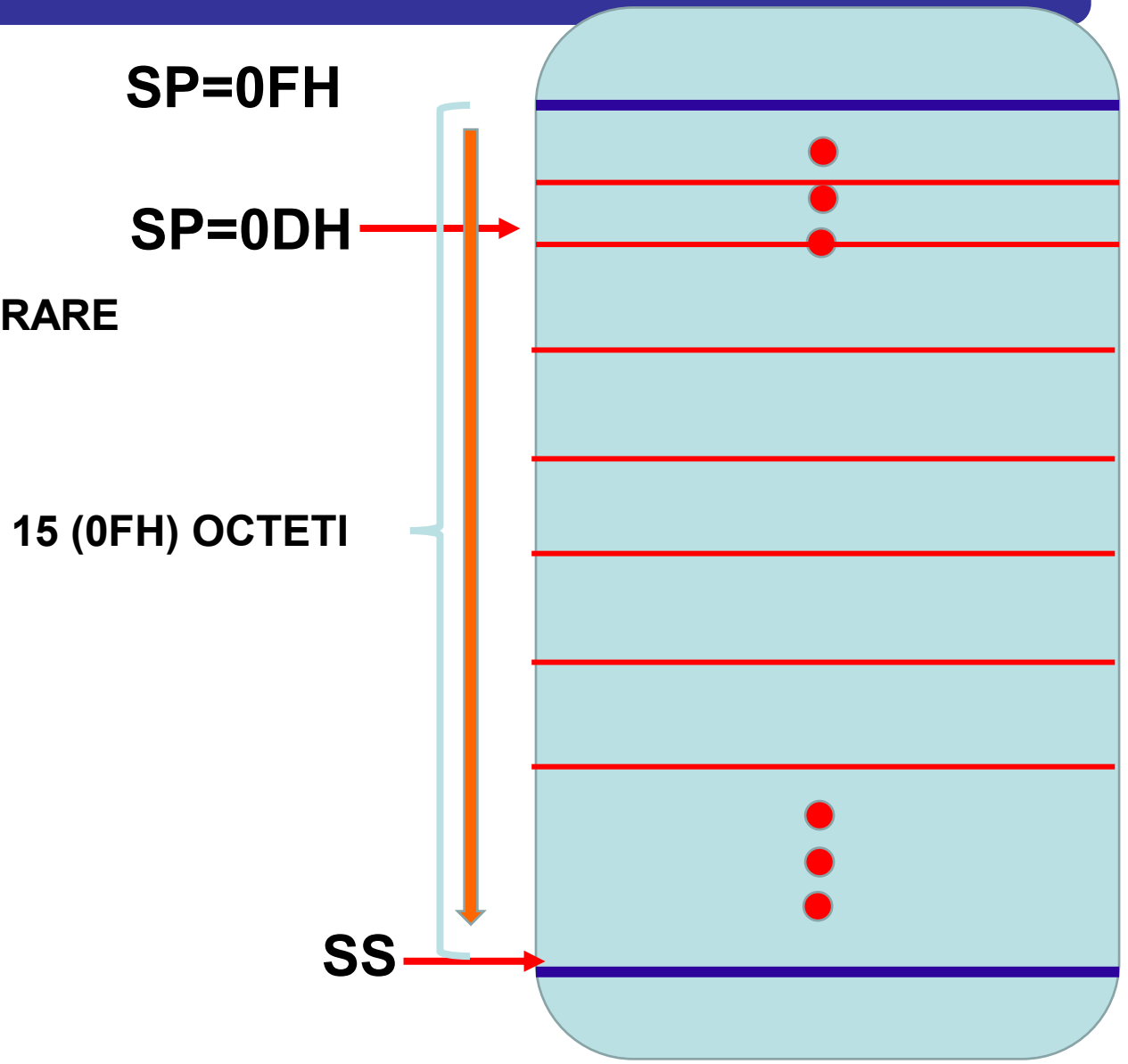

Operatii EXPLICITE cu STIVA - PUSH

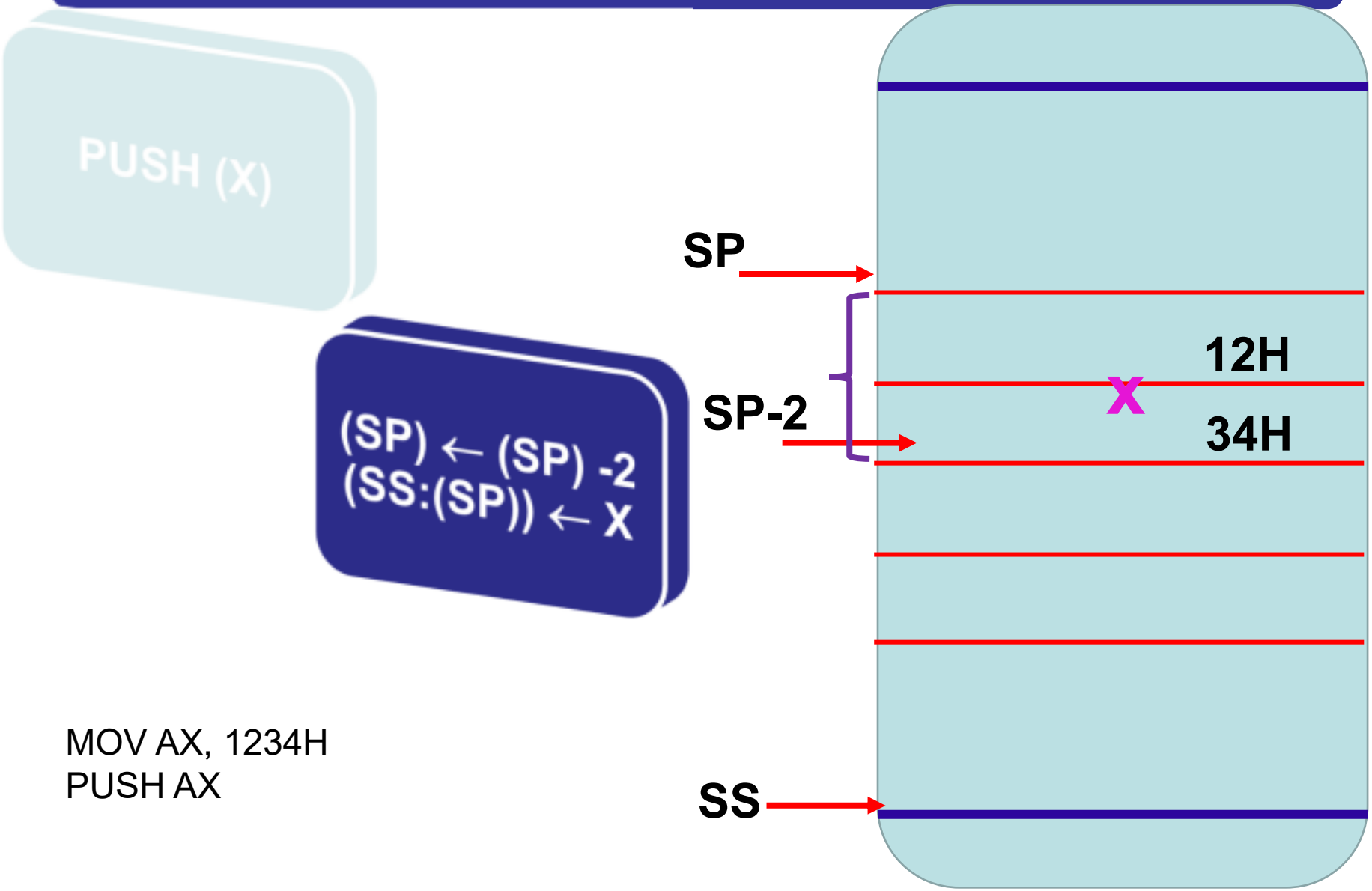

MOV AX, 1234H
PUSH AX

Operatii EXPLICITE cu STIVA - POP

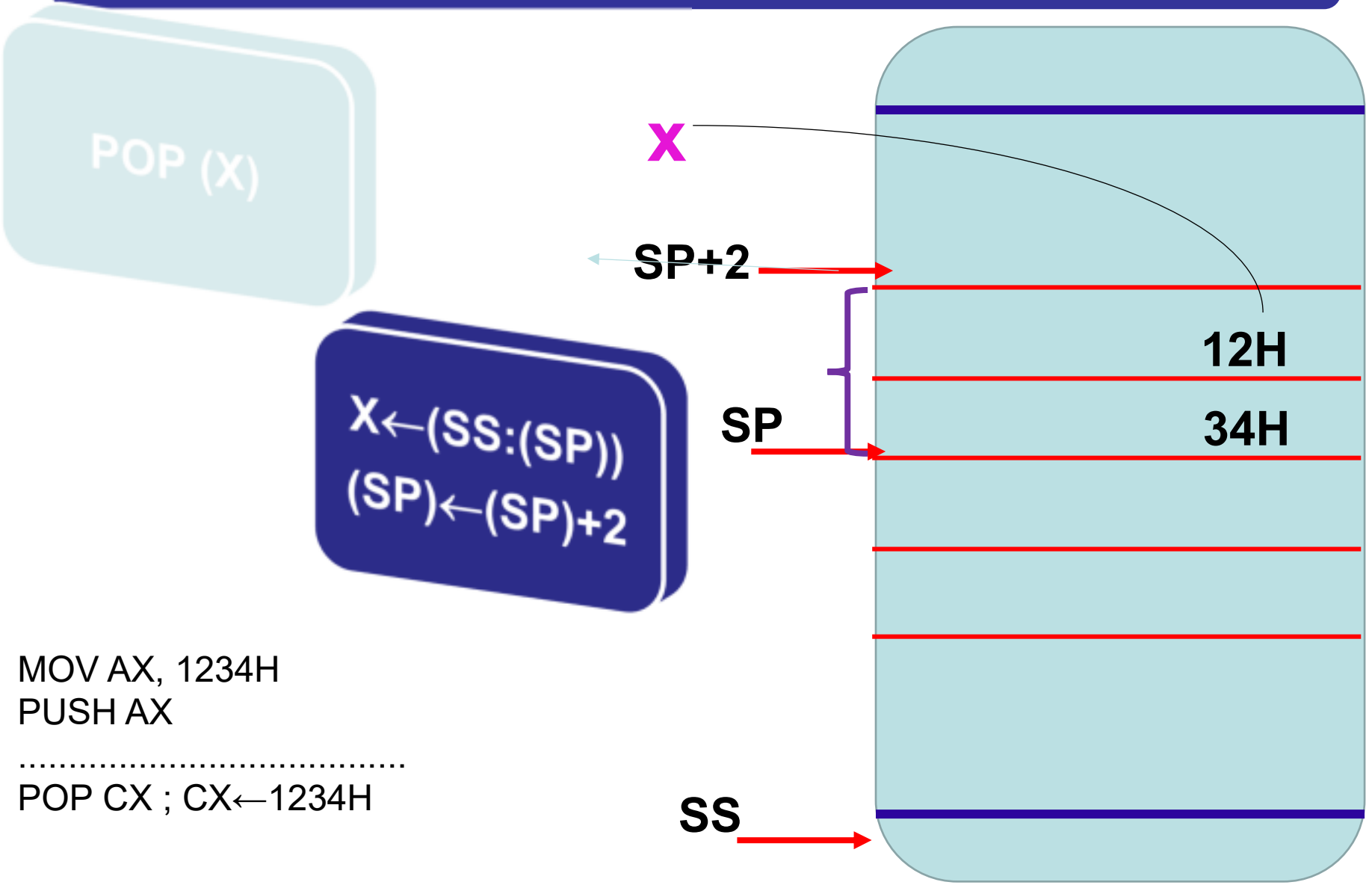


```
MOV AX, 1234H
PUSH AX
.....
POP CX ; CX←1234H
```

OPERATII IMPLICITE CU STIVA- CALL SI RET

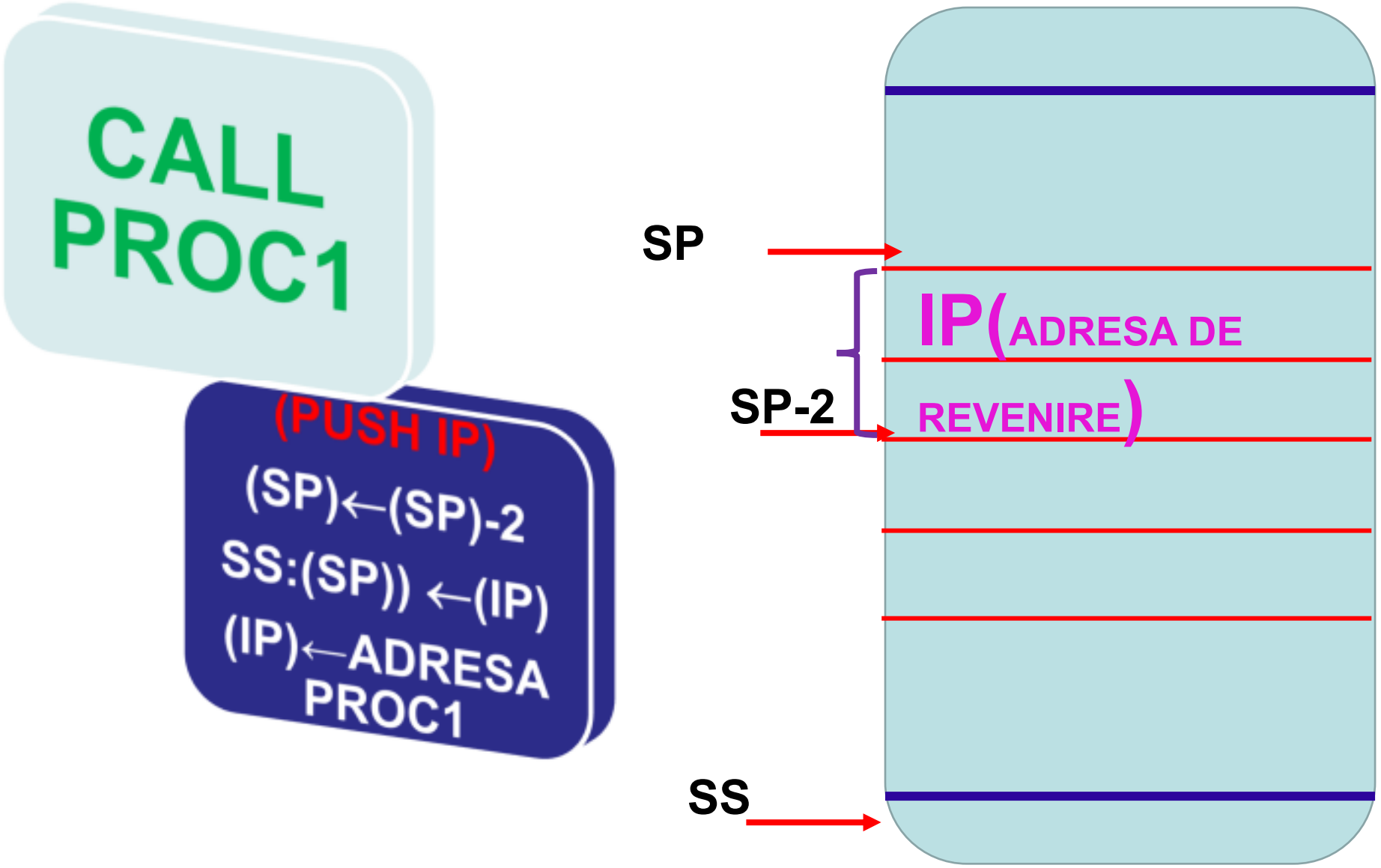

Operatii IMPLICITE cu STIVA – CALL SI RET

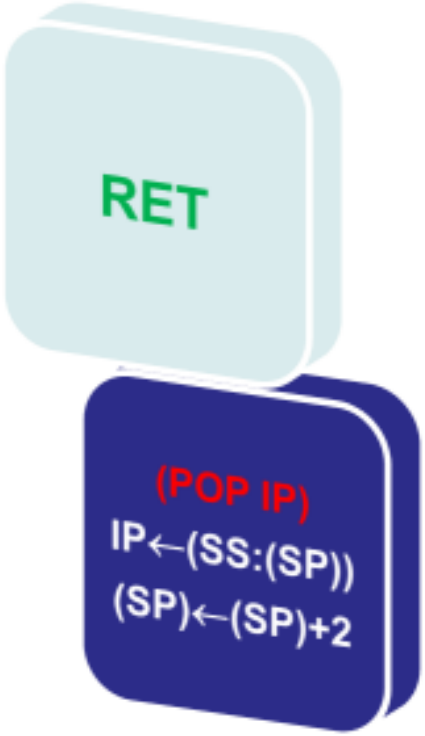

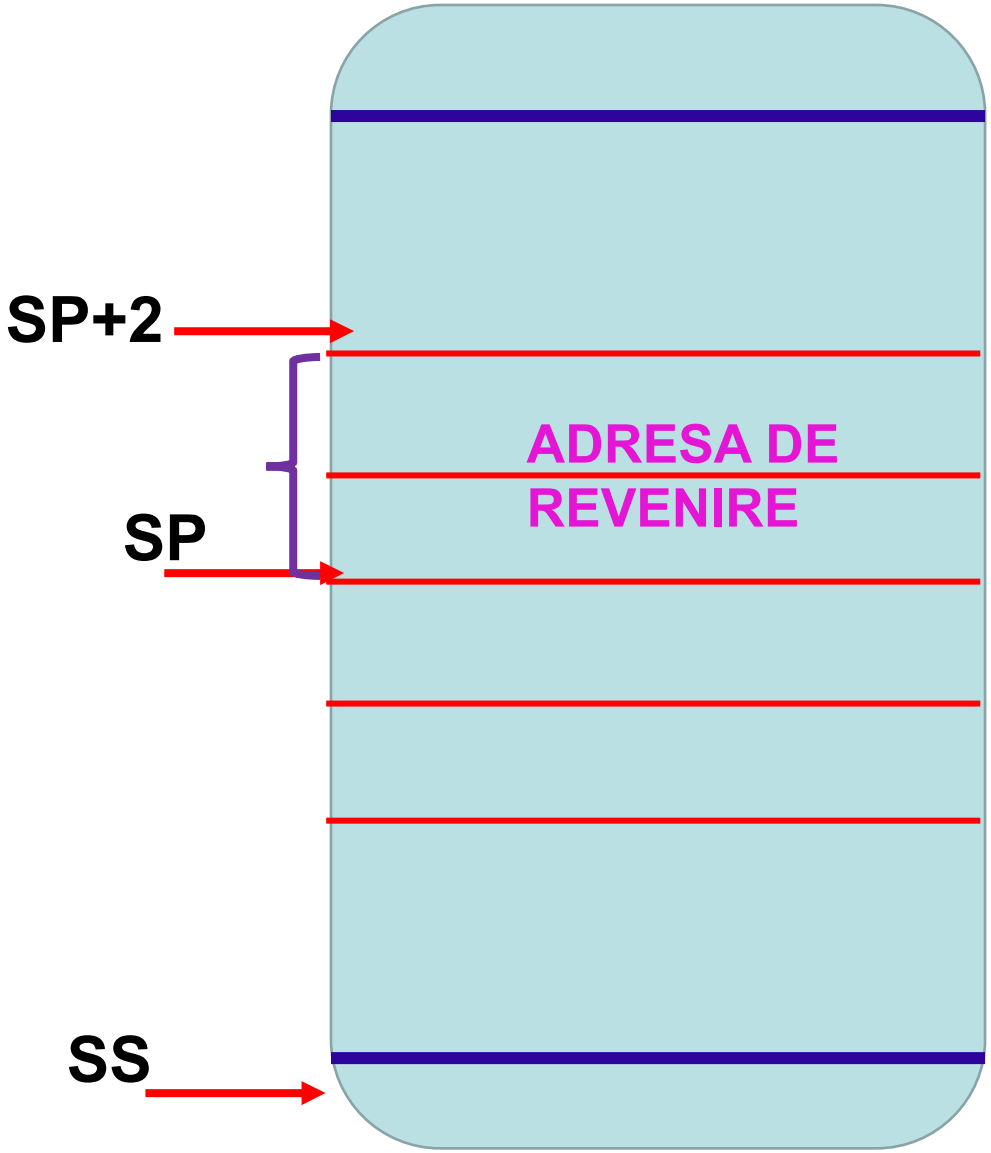

Operatii IMPLICITE cu STIVA – CALL SI RET

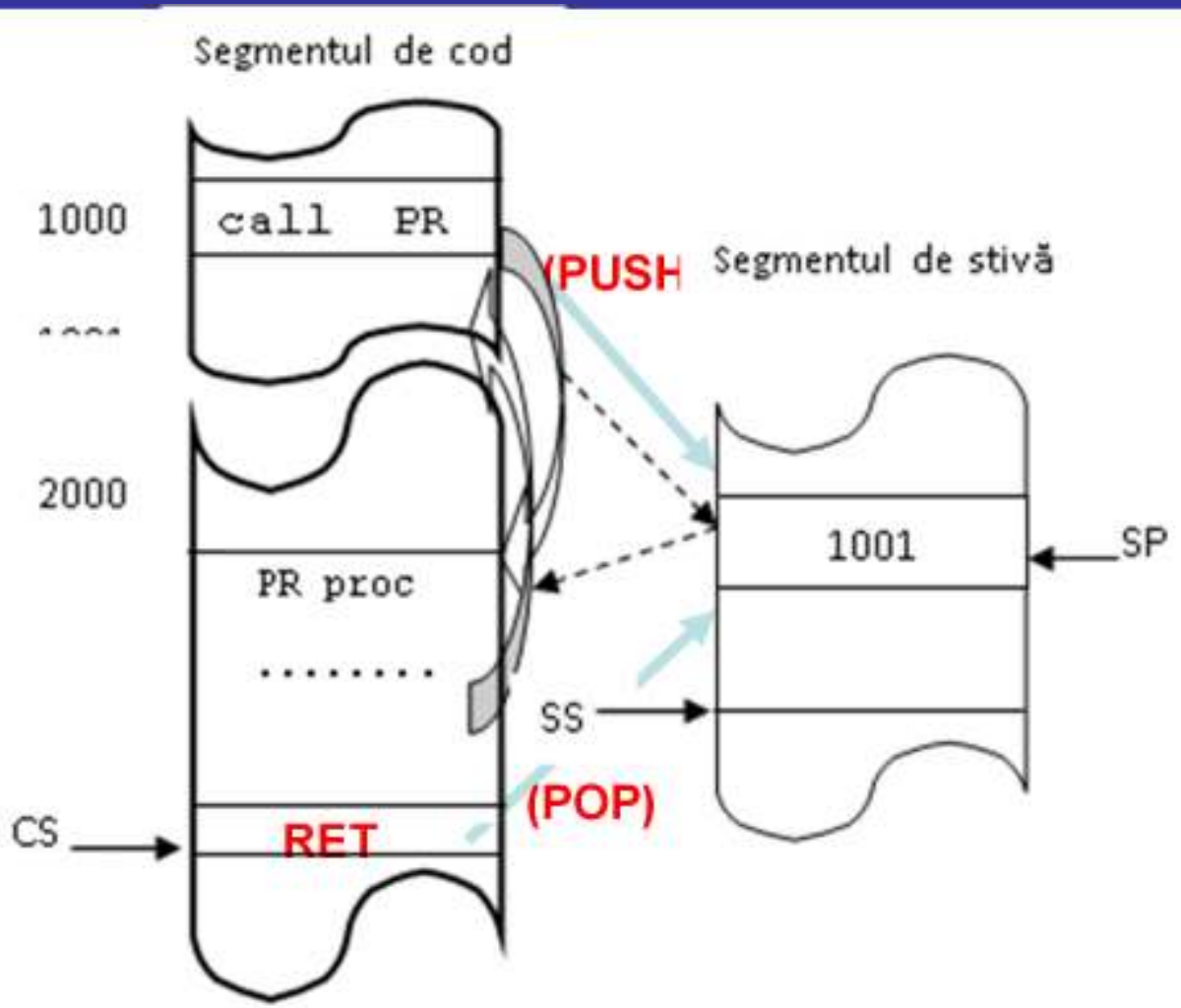

ACCESAREA STIVEI ALTFEL DECAT FOLOSIND PUSH/POP

FOLOSIND MODURILE DE ADRESARE:

ASTFEL ÎNCÂT SĂ SE LUCREZE IN SEGMENTUL DE STIVĂ (ADRESAT DE SS)

Registrul indicatorilor de condiţii

15	14	13	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2	1	0
				OF	DF	IF	TF	SF	ZF		AF		PF		CF

Porturile de intrare/iesire

- Registre care NU se află în microprocesor
- Ci in circuitele specializate de pe placa de baza (circuitul de ceas, controlor de intreruperi, port paralel...)

Moduri de adresare

Adresarea imediată

SINGURUL MOD DE ADRESARE CARE NU LOCALIZEAZA MEMORIA CI SE REFERA LA O VALOARE CONTINUTA DE INSTRUCTIUNE!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

```
mov     ax, 1     ; pune în AX valoarea 1
add     bx, 2     ; adună la BX valoarea 2
```

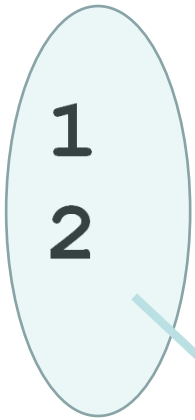

VALORI IMEDIATE

Adresarea directă:

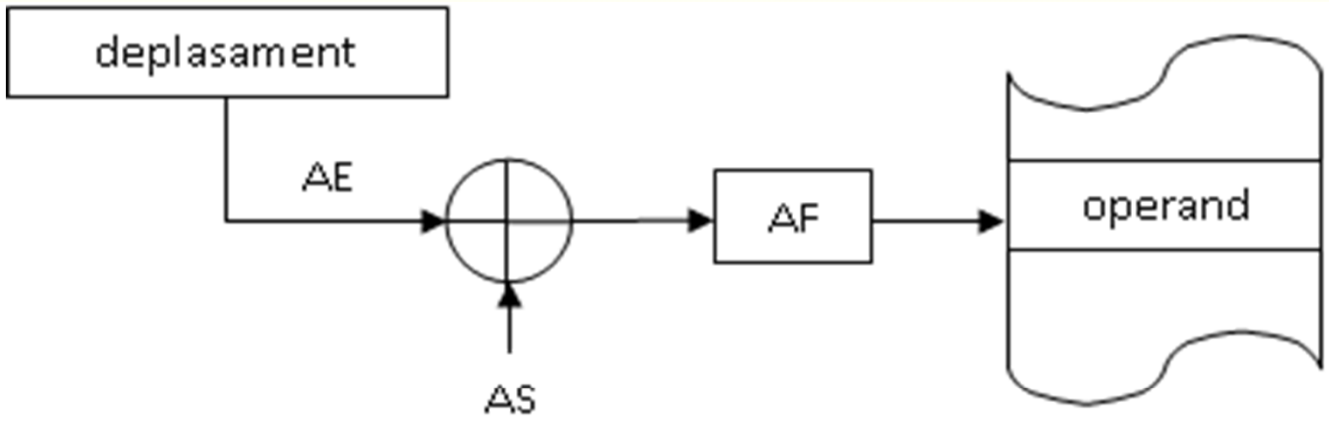

AE – adresa efectivă

AS – adresa de segment

Segmentul de date adresat în mod implicit de registrul DS

```
.stack
.data
        VAL   dw   1
        VAL1  DB   23H
.code
        .....
 mov bx, VAL     ;pune în registrul bx valoarea 1   DS:0
 mov bx, es: [100]   ES:100
add   cx, [100]  ;adună la registrul cx ceea ce se găseşte în memorie,   DS:100
                 ;în segmentul de date la offsetul 100.
```

Adresarea directă:

```
.code
        .....
  mov bx, CS:[100]    ;pune în registrul bx valoarea AFLATA IN SEGMENTUL DE
                      COD LA ADRESA EFECTIVA 100  CS:100
  add  cx, SS:[100]  ;adună la registrul cx ceea ce se găseşte în STIVA,
                      ;LA ADRESA EFECTIVA 100  SS:100
```

ESTE O SCOATERE A UNEI DATE DIN STIVĂ, ALTFEL DECAT FOLOSIND POP

```
  MOV   DX, [100]      ;PUNE IN registrul DX ceea ce se găseşte în SEGMENTUL
                       ;DE DATE LA ADRESA EFECTIVA 100
```

Exemplu:

Daca DS=1A34H atunci ceea ce se afla la **adresa fizică** 1A340H+100H=1A440H se va pune in registrul DX

Adresarea indirectă:

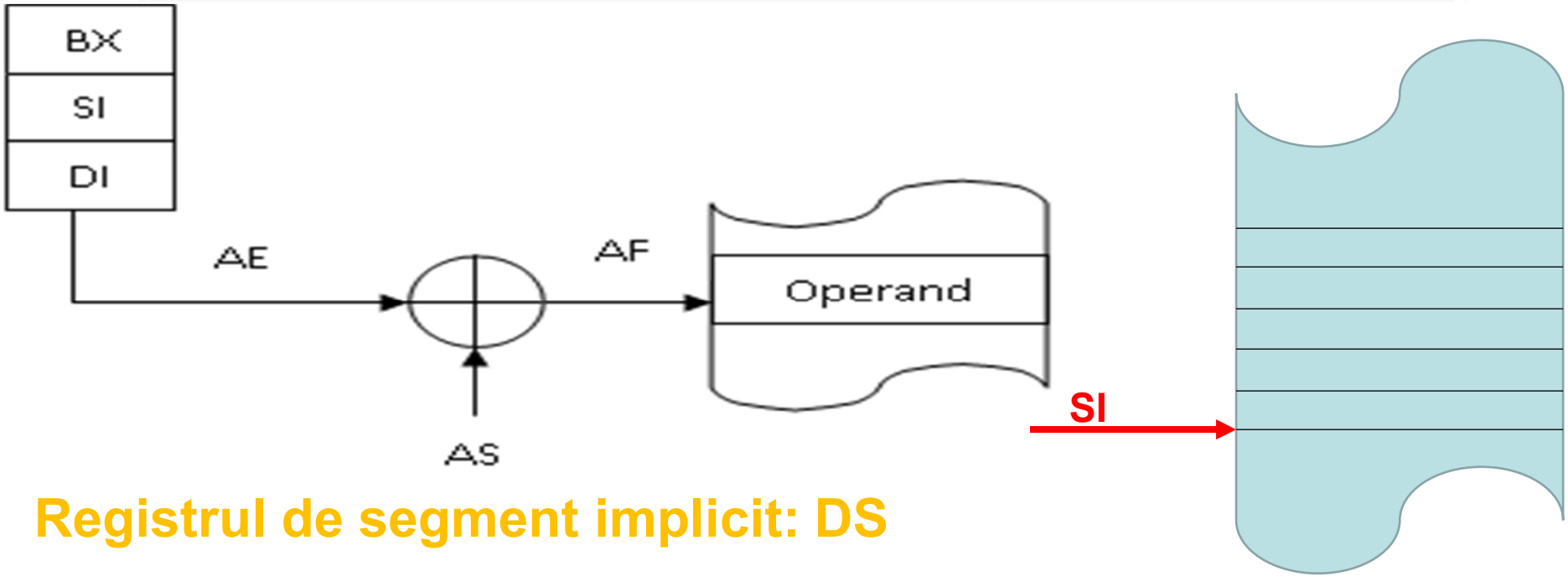

Registrul de segment implicit: DS

```
mov ax, [bx]          ;conţinutul locaţiei de memorie din segmentul adresat de
                      ;registrul ds de la adresa efectivă specificată în BX
mov [di], cx          ;memorează conţinutul lui CX in segmental de date la
                      ;adresa de offset dată de conţinutul lui DI
add byte ptr ptr[SI], 2     ;adună valoarea 2 la
                      ;octetul aflat in segmental de date la  adresa de offset dată de SI
;operatorul byte ptr este absolut necesar altfel nu s-ar ;cunoaşte tipul operandului
      (octet, cuvânt) la care se adună 2.
```

Adresarea indirectă:

```
mov ax, ss:[bx]      ;conţinutul locaţiei de memorie din segmentul de stiva
                     ; de la adresa efectivă specificată în BX
mov ss:[di], cx      ;memorează conţinutul lui CX in segmental de stiva la
                     ;adresa de offset dată de conţinutul lui DI
```

Exemplu:

```
MOV AX, 1234H
MOV BX, 5678H
MOV CX, 0ABCDH
PUSH AX
PUSH BX
PUSH CX
MOV BX, SP
MOV WORD PTR SS:[BX], 1111H
MOV WORD PTR SS :[BX+1], 2222H
POP CX; CX←2211H
POP BX; BX←5622H
POP AX; AX← 1234H
```

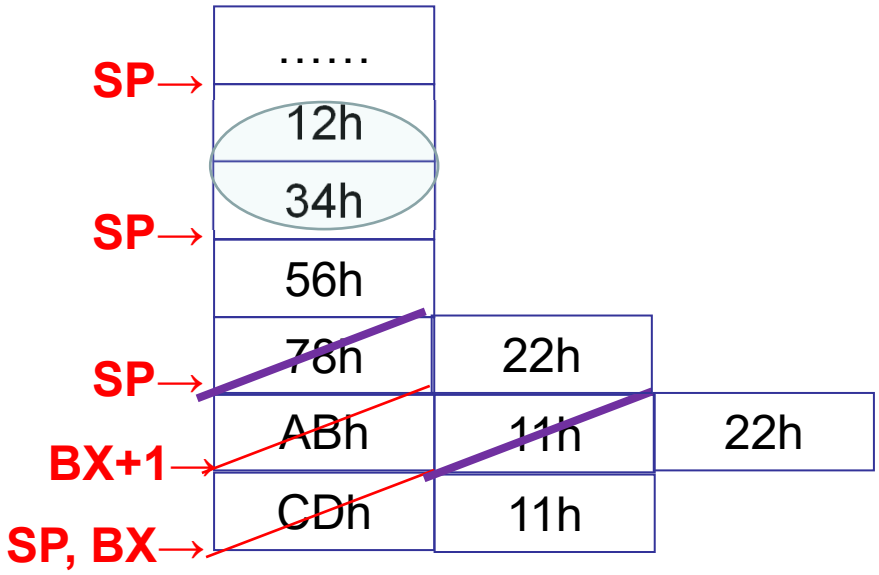

Adresarea bazată/ Adresarea indexată

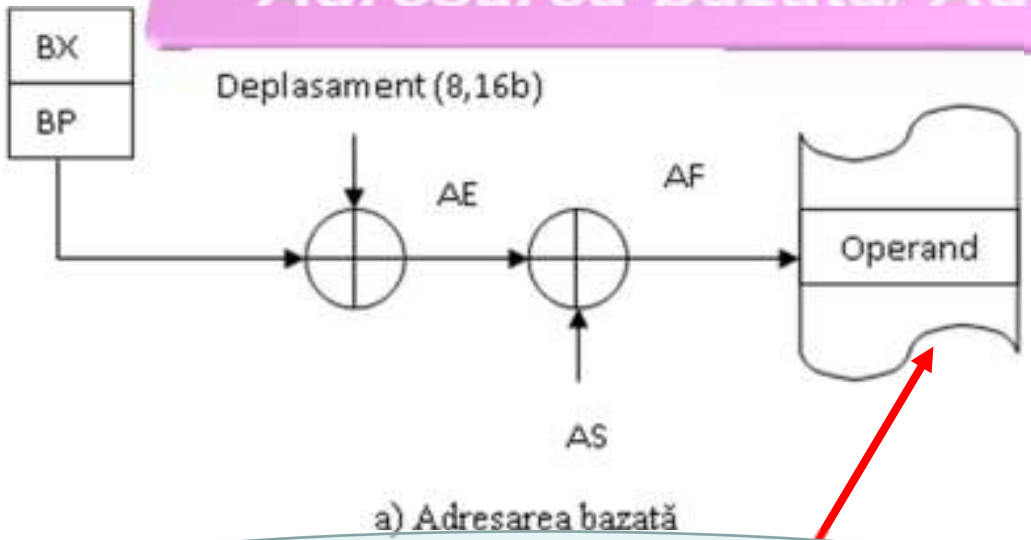

a) Adresarea bazată

Registrul de segment implicit: DS pt. BX, SI, DI
SS pt. BP

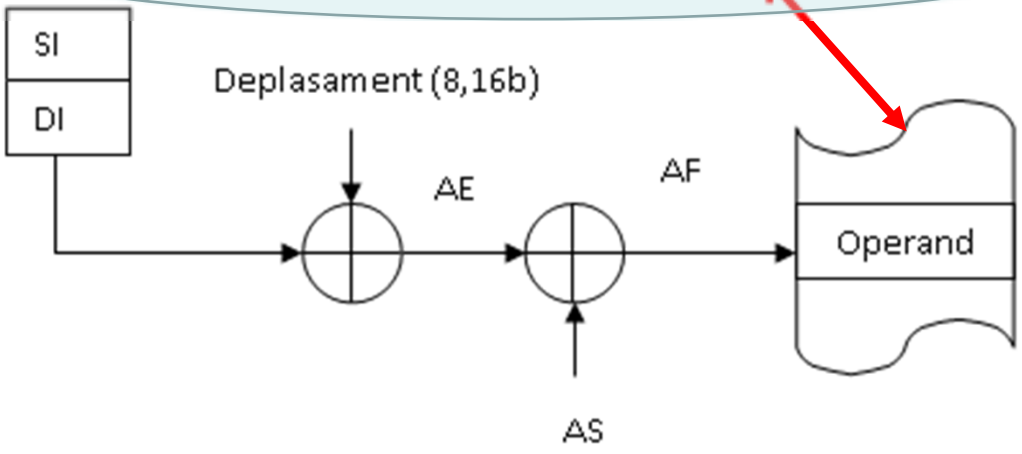

b) Adresarea indexată

```
.data
    VAL dw 0A0A0H,1111H, 23h

.code

    ..................

mov   bx,    3
mov   ax,    VAL[bx]

mov   ax,    bx[VAL]
mov   ax,    [bx+VAL]
mov   ax,    [bx].VAL
mov   ax,    [bx+VAL+2]

mov   bx,   offset VAL
mov   ax,    5[bx]
mov   ax,    bx[5]
mov   ax,    [bx+5]
mov   ax,    [bx].5
```

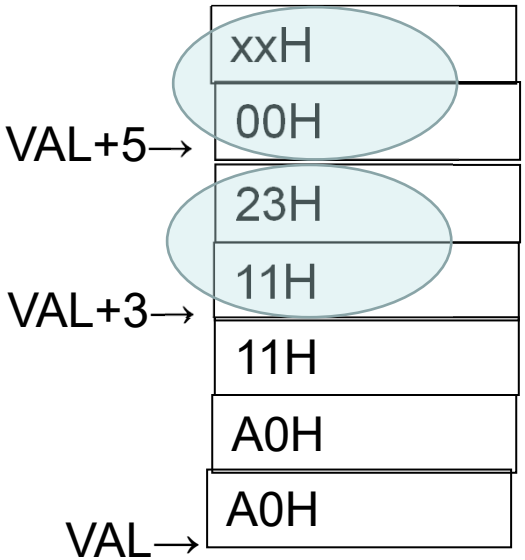


```
.data
    VAL dw 0A0A0H,1111H, 23h

.code

        ..................

    mov   bx,    3
    mov   ax,    VAL[bx]

    mov   ax,    bx[VAL]
    mov   ax,    [bx+VAL]
    mov   ax,    [bx].VAL
    mov   ax,    [bx+VAL+2]

    mov   bx,   offset VAL
    mov   ax,    5[bx]
    mov   ax,    bx[5]
    mov   ax,    [bx+5]
    mov   ax,    [bx].5
```

Adresarea bazată/ Adresarea indexată

Exemplu (de accesare a stivei folosind adresarea bazată):

```
mov     bp,   sp
mov     ax,   1234h
push    ax
mov     bx,   5678h
push    bx
mov     byte ptr [bp-2], 0FFH
mov     word ptr [bp-3], 5FA3h
pop     bx      ; bx←0A378h
pop     ax      ; ax←125Fh
```

Adresarea BAZATĂ ŞI INDEXATĂ

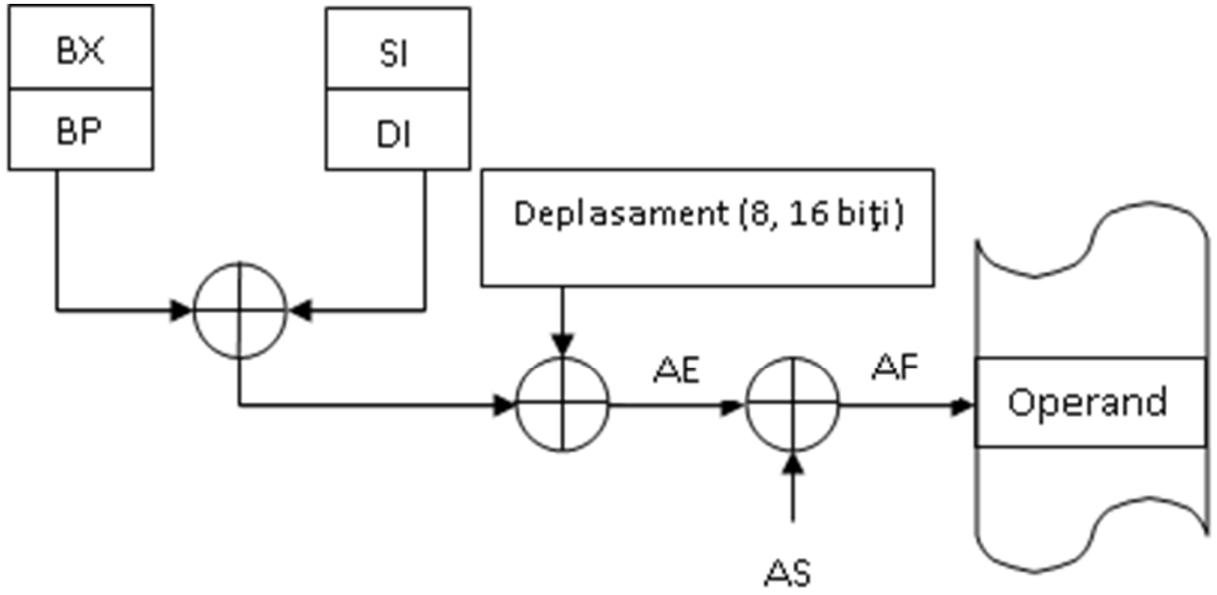

Registrul de segment implicit: DS pentru SI, DI, BX
Registrul de segment implicit: SS pentru BP

Exemple:

```
mov   ax,   [bx][si]
mov   ax,   [bx+si+7]
mov   ax,   [bx+si].7
mov   ax,   [bx][si][7]
mov  byte ptr [bx+di+4], 14h
```

Rostul modurilor de adresare

Pentru scrierea codurilor relocabile dinamic

Pentru structurarea programelor

Rostul modurilor de adresare-structurarea programelor

```
.model small
.stack 100
.data
        tabel  DB 0CAh, 13, 0FCh, 13, 52, 78h
.code
start:
        mov    ax, @data
        mov    ds, ax
……..
        mov     cx, 6              ; contorul buclei
        mov     bx, offset tabel
        mov     si, 0              ; indexul primului element
bucla:
        mov     al,[bx+si]   ;mov al, tabel[si]
        ……                   ;prelucreaza data din AL
        inc     si
        loop    bucla
        ……..                 ;se continua programul
```

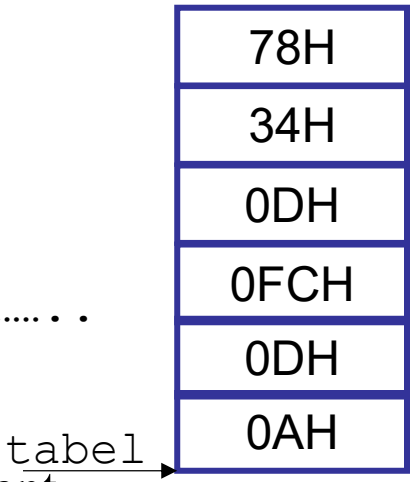

Tipuri de date utilizate în limbaj de asamblare

BYTE – 1 octet –

Poate fi conţinut: – în memoria internă;

– într-un registru de 8 biţi al procesorului.

Interpretări: – întreg pe 8 biţi cu sau fără semn;

– caracter ASCII.

Directiva de definire: **DB** (Define Byte).

Exemplu:

```
Val1 DB 12, ‘A’, ‘ABCDEF’, 10 DUP(‘a’)
……..
MOV AL, VAL1
MOV CX, WORD PTR VAL1+8
MOV DX, WORD PTR VAL1+2;
```

Tipuri de date utilizate în limbaj de asamblare

WORD – 2 octeti

Poate fi conţinut: – în memoria internă;

–într-un registru de 16 biţi al procesorului

Interpretări: – **întreg** pe 16 biţi cu sau fără semn;

– secvenţă de **două caractere ASCII**;

– **adresă de memorie** de 16 biţi.

Directiva de definire: **DW** (Define Word).

Exemplu:

```
Val1 DW 12, 'AC'
……..……
MOV AX, VAL1
```

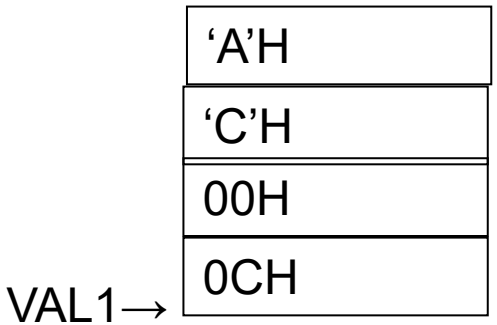

DOUBLE-WORD – 4 octeţi –

Poate fi conţinut: – în memoria internă;
– pereche de registre de 16 biţi;
– registru 32 biţi (procesoarele de 32 biţi).

Interpretări: – întreg pe 32 biţi cu sau fără semn;
– număr real în simplă precizie;
– adresă de memorie de 32 biţi.

Directiva de definire: **DD** (Define Double-Word).

QUAD-WORD – 8 octeţi –

Poate fi conţinut: – în memoria internă;

– în pereche de registre de 32 biţi

(procesoare de 32 biţi).

Interpretări: – întreg pe 64 biţi cu sau fără semn;

– număr real în dublă precizie.

Directiva de definire: **DQ** (Define Quad-Word).

Tipuri de date utilizate în limbaj de asamblare

TEN-BYTES – 10 octeţi –

Poate fi conţinut: – în memoria internă;

– în registrele coprocesoarelor matematice 80x87.

Interpretări: – număr întreg reprezentat ca secvenţă de cifre **BCD (împachetate)** cu semn memorat explicit;

– număr real în precizie extinsă.

Directiva de definire: **DT** (Define Ten-Bytes).

5433d =1539(16)=0001 0101 0011 1001

5493h=0101 0100 0011 0011 **BCD impachetat**

05040303h=00000101 00000100 00000011 00000011 **BCD despachetat**